

10/2020

ТВ

Гаринництво етеринарія

ЗЦМ чи НАТУРАЛЬНЕ МОЛОКО?

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

19

**«М'ясна» сперма для
молочних корів: розумна
економічна стратегія
або черговий модний тренд**

КОРМИ ТА КОРМОЗАГОТІВЛЯ 38

**Годуйте кнурів правильно:
рекомендації щодо поживних
речовин та менеджменту
годівлі плідників**

Передплатний
індекс: 97901

4 820077 600103

Тваринництво Ветеринарія

Шукайте нас:

facebook.com/TVmagazine.ua

10/2020 (42)

ІНФОРМАЦІЯ

Пряма імунна залежність:
здорова свинюматка — міцне порося..... 10

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Ідея, що перетворилася у добру справу 14

Геометрія доїння: про переваги та особливості
трикутної дійкової гуми 16

«М'ясна» сперма для молочних корів: розумна
економічна стратегія або черговий модний тренд... 19

ВЕТЕРИНАРІЯ

Стадо під наглядом:
вивести здоров'я корів у пріоритет 24

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Стимулюємо спортсмена без допінгу!..... 29

КОРМИ ТА КОРМОЗАГОТІВЛЯ

Перемога у війні проти мікотоксинів:
виклик для молочних тваринників 32

ТЕХНОЛОГІЯ УТРИМАННЯ

ЗЦМ чи натуральне молоко? 35

КОРМИ ТА КОРМОЗАГОТІВЛЯ

Годуйте кнурів правильно:
рекомендації щодо поживних речовин
та менеджменту годівлі плідників 38

ТЕХНОЛОГІЯ УТРИМАННЯ

Вузька ніша чи привабливий сегмент:
як запустити рентабельний бізнес
із вирощування бичків?..... 42

ДОСВІД ГОСПОДАРСТВА

Як укласти мирову угоду з коровами 46

ПРАКТИКУМ НА ФЕРМІ

Ураження ратиць у свиней. Аналізуємо причини 52

BASF

We create chemistry

**Ми створюємо
продукти,
які допомагають
тваринам показувати
найкращі результати**

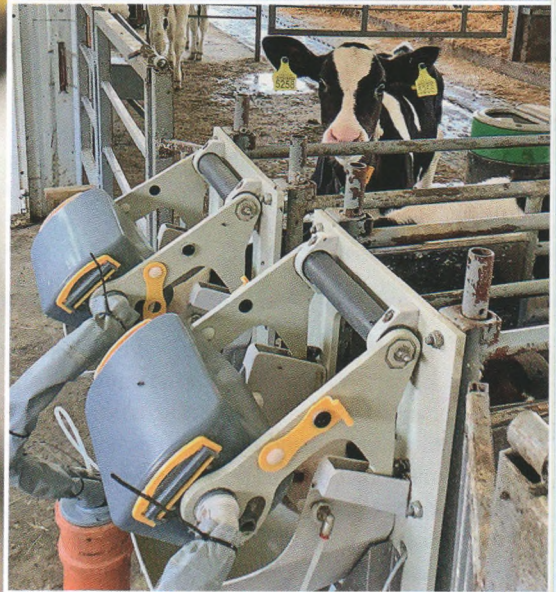
- Вітаміни (Лутавіт®)
- Каротиноїди (Лукантин® Жовтий, Лукантин® Червоний)
- Фітаза (Натуфос® Е)
- Ксиланаза, Глюканаза (Натугрейн® TS)
- Органічні кислоти (Амазіл®, Лупро-Грейн®, Лупро-Мікс®)
- Адсорбент мікотоксинів (Новазіл Плюс)
- Та інші

Якщо ви очікуєте від тварин найкращого, то і вони, безумовно, заслуговують найкращого від вас. Саме тому ви завжди шукаєте найінноваційніші ідеї, найефективніші продукти та найвищу якість.

І саме це ми забезпечуємо нашим клієнтам, тому що у BASF ми створюємо хімію.

www.animal-nutrition.basf.com

О. Титарьова, канд. с.-г. наук,
 О. Кузьменко, канд. с.-г. наук,
 Білоцерківський НАУ
 А. Горчанок, канд. с.-г. наук,
 Дніпровський ДАЕУ

ЗЦМ чи НАТУРАЛЬНЕ МОЛОКО?

На фермах України по-різному відносяться до використання заміників молока у годівлі телят. Хтось вітає такий крок, а хтось категорично засуджує. Проте, щоб скласти власну об'єктивну думку з цього питання необхідно дуже уважно розглянути всі реальні аргументи та виключити рекламні лозунги.

Для початку варто усвідомити, що ЗЦМ є продуктом, максимально наближеним за своїм складом та властивостями до натурального молока. В якості аргумента на користь використання заміника часто приводять вдалий досвід США та Європи, адже ЗЦМ у годівлі телят використовують дві третини американських та понад половини європейських ферм. Але аргументація такого закордонного досвіду одна — це не тільки якісно, а і дешевше. В Україні ж на перше місце ставлять вартість продукту, а потім звертають увагу на його якість, безпеку, зручність за використання тощо.

ЗЦМ: міфи та реальність

Більшість виробників ЗЦМ наголошують, що заміник — це якісна годівля. Для прикладу наведемо лише деякі уривки рекламних слоганів: «Містить всі необхідні макро- та мікроелементи, вітаміни, амінокислоти, жирні кислоти, пребіотики, пробіотики...», «Відсутність антибіотиків», «Запобігає передачі збудників деяких захворювань», «Сприяє швидкому розвитку рубця», «Пригнічує ріст патогенної мікрофлори», «Легкий для приготування та транспортування», «Має постійний склад» тощо. Але, якщо поглянути правді в очі,

то цей перелік переваг можна застосувати і до свіжого коров'ячого молока. То що ж реально можуть забезпечити ЗЦМ? І на що слід звертати увагу під час їхнього вибору?

☑ **ЗЦМ має постійний склад.** Цей факт важко спростувати. Дійсно, для молока характерний нестабільний склад, і це може зумовити у телят прояв функціональних розладів травлення. Хоча, застосування заміників не захистить тварину від тих самих розладів, якщо персонал ферми безвідповідально відноситиметься до процесу їхнього приготування.

☑ **ЗЦМ забезпечує біозахист.** Застосування заміників, дійсно, забезпечує біозахист телят і запобігає передачі з молоком збудників деяких захворювань (*лейкоз, вірусна діарея, сальмонельоз, паратуберкульоз тощо*). І хоча тут можна пофілософствувати на тему: «Що роблять хворі корови у стаді?», все ж варто зізнатися, що у цьому двобої молоко програє замінику часто через безвідповідальну позицію працівників ферми відносно хворих тварин.

☑ **ЗЦМ багатий на вітаміни та мікроелементи.** Це беззаперечно так,

але у складі молока також присутня ціла низка вітамінів та мікроелементів не синтетичного (!) походження. Звичайно, у молоці вміст деяких речовин менший, ніж у замінику (*зокрема, феруму*). Проте, мікроелементи у складі молока мають високу ступінь засвоєння, чим не завжди можуть похвалитися заміники. І не забуваймо той факт, що під час розчинення ЗЦМ треба використовувати воду за температури 50 °С. Якщо ж втрутиться людський фактор, і температура води буде значно вищою, це може негативно вплинути на деякі вітаміни (*наприклад, В₁, В₅, С, D тощо*). До того ж, тривале зберігання також може внести свою негативну лепту на вітамінний склад (*зокрема, Е, С та інші*), оскільки ці сполуки реагують на кисень повітря. Взаємодія вітамінів Е та В₁₂ із залізом та міддю також може зумовити втрати. Отже, і натуральне молоко, і його заміник за вмістом мінеральних речовин та вітамінів мають свої переваги та недоліки. До того ж не забуваймо, що з першого тижня теля споживає комбікорм, який містить необхідні біологічно активні речовини.

ДО ВІДОМА:

ОБИРАЄМО ЗЦМ: НА ЩО ЗВЕРНУТИ УВАГУ

На ринку України сьогодні представлені продукти як зарубіжних, так і вітчизняних виробників — їхня якість є різною, втім, як і ціна. Тому, під час вибору ЗЦМ, господарствам треба звернути увагу на ряд показників:

- склад продукту (небажана наявність рослинних компонентів);
- вміст протеїну, жиру та клітковини в продукті (присутність клітковини означає наяв-

ність сої, кукурудзяного глютену чи інших кормів рослинного походження);

- джерело цукру в заміннику (молочний цукор кращий, ніж рослинного походження);
- розчинність продукту (розколотить у відри рукою і одразу відчуєте є там клітковина чи ні);
- однорідність і гомогенність готового продукту (налийте розчинений замінник у про-

зору банку і дайте трохи постояти — осад не повинен випадати).

І ще один, але дуже важливий нюанс, про який не слід забувати... Придбання високоякісного продукту не дає гарантії, що телята його отримають. Адже найбільшою проблемою тваринництва сьогодні є вищезазначений людський фактор. Порушення співвідношення замінника та води, недотримання температурного режиму та використання брудного посуду — найбільш поширені проблеми у годівлі телят.

✓ **ЗЦМ містить пребіотики.** Наявність пребіотиків у годівлі телят надзвичайно необхідна (ці речовини сприяють активному розвитку мікрофлори). Зазвичай, у ролі пребіотиків виступають олігосахариди. Найбільш впливовим пребіотиком називають лактулозу, що міститься у молоці, а також утворюється з лактози, яка, до речі, також є пребіотиком. От і виходить, що молоко виступає джерелом тих пребіотиків, якими також хваляться замінники.

✓ **ЗЦМ містить пробіотики.** Деякі замінники незбираного молока дійсно містять чудові пробіотики. Але у рубець вони не потрапляють, оскільки замінник рухається стравоходним жолобом повз рубець одразу в сичуг. Ці пробіотики потрапляють у кишечник. Також туди потрапляють мікроорганізми, якими тварина заселяє себе сама, облизуючи все, до чого може дотягнутися язиком. Тож важливо забезпечити чистоту приміщення. І ще один аспект. Якщо «людський фактор» не дотримається правильного температурного режиму приготування замінника, є велика вірогідність загибелі тих мікроорганізмів, які містяться у його складі.

✓ **ЗЦМ не містить антибіотиків.** Так, використання ЗЦМ унеможлиблює потрапляння антибіотиків у організм теляти. З молоком є певні виробничі нюанси... Як відомо, молоко з антибіотиками, тобто молоко, від корів, що лікуються або нещодавно закінчили лікування, заборонено використовувати. За всіма правилами його мають утилізувати. Звичайно, таке молоко можна розбавити високоякісним молоком і відправити на молокопереробний завод, але такими діями можна зіпсувати відносини з переробником. Адже те, що молоко з вмістом антибіотиків не придатне для переробки, є цілком встанов-

леним фактом. Теоретично, таке молоко можна висушити і використовувати у сумішах, але хочеться вірити, що такого в Україні не роблять. Хоча, всім відома технологія випоювання некондиційного молока тим же бичкам. Отже, як то кажуть, гроші не пахнуть.

✓ **ЗЦМ легко транспортувати, зберігати і приготувати.**

Насправді тут чималу роль відіграє все той же людський фактор. І якщо молоко взагалі не треба далеко транспортувати і довго зберігати, то у замінника з цим має бути все чітко.

■ По-перше, раніше вже згадувалося, що тривале зберігання може негативно вплинути на деякі біологічно активні речовини.

■ По-друге, всім відомо, наскільки важко позбутися гризунів на складі, де зберігається замінник. Миші точать мішки з шаленим завзяттям, псуючи своїми екскрементами високоякісний продукт.

■ І по-третє, про порушення технології розведення сухого замінника можна говорити годинами. Тут влив «людського фактору» проявляється на всі 100%, оскільки одна людина може звести нанівець роботу цілої армії науковців, дослідників та технологів, просто неправильно розчинивши сухий замінник. Перегріта чи недогріта вода, незважений замінник, неякісне змішування, брудне обладнання — існує ціла купа помилок, направлених на псування здоров'я теляти.

Під час приготування ЗЦМ пам'ятайте про певні виробничі нюанси:

1 для розчинення використовувати чисту воду, нагріту до температури 45–50 °С;

2 суворо дотримуватися співвідношення порошку та води (порошок зважувати, а не сипати «на око!»);

3 телята мають пити розчин температурою 38–42 °С;

4 весь посуд та обладнання, яке використовується для приготування та випоювання замінника, має бути чистим.

☑ **ЗЦМ сприяє пригніченню патогенної мікрофлори.** Таку функцію виконує галактоза, яка формується у процесі розщеплення лактози молока у ШКТ теляти, і з якої молочнокислі бактерії утворюють молочну кислоту, що пригнічує розвиток патогенних мікроорганізмів. Галактоза присутня у складі як молока, так і замітника.

☑ **ЗЦМ містить антиоксиданти.** Група антиоксидантів є досить чисельною. Якщо мова йде про ті, які діють в організмі тварини, то у годівлі найчастіше ними виступають вітамін Е та селен. Як у замітнику, так і молоці ці речовини присутні. Якщо ж виробник ЗЦМ має на увазі антиоксиданти, які запобігають псуванню корму, то молоко такі компоненти не потрібні.

☑ **ЗЦМ сприяє швидкому розвитку рубця.** Активний розвиток рубця — невід'ємна складова вирощування високопродуктивної корови. Давно доведено, що для отримання високопродуктивної корови необхідно у ранньому віці приділити значну увагу розвитку рубця (*саме розвитку, а не розтягуванню, як це робили у старі радянські часи!*). Активному розвитку папіл рубця (*пальцеподібних відростків, що мають величезне значення для перетравлення та всмоктування поживних речовин*) сприяє масляна кислота, яку виробляють мікроорганізми останнього, використовуючи концентровані корми. Тобто, з третього дня варто починати привчати телят до комбікорму (*не пхати у нього, а саме привчати!*). Невелика кількість з'їденого комбікорму обов'язково потрапить у рубець і стане відмінним джерелом поживних речовин для мікроорганізмів. ЗЦМ містить у своє-

му складі близько 2% жиру, тоді як жирність натурального молока досягає 4%. Менше жиру — менше енергії! Відчуваючи нестачу енергії, теля шукає «щось поїсти» і починає активно споживати комбікорм.

☑ **ЗЦМ стабілізують рН кишечника.** Тобто, замітник містить буферні речовини, здатні нейтралізувати надлишкову кислотність. Але ж і з молока їх ніхто не видаляв.

☑ **ЗЦМ містить повноцінний протеїн.** У теляти, вік якої не перевищує 30 днів, перетравність протеїну рослинного походження надзвичайно низька. Тому, наявність у складі ЗЦМ для таких телят білкових компонентів рослинного походження є небажаною. Тут залишається вірити у чесність та порядність виробників, які на пакуванні зазначають походження протеїну замітника.

☑ **ЗЦМ має приховані вигоди.** Ніхто не озвучує, що виробництво та реалізація заміників незбираного молока забезпечує додаткові робочі місця, а також дає можливість утилізувати виробничі відходи від молочних продуктів. Це, звичайно, важливі економічні та екологічні переваги заміників, проте зрахувати це як недолік від годівлі молоком не можна.

Чим молодша тварина, тим якісніший замітник їй потрібен

В Україні більшість заміників рекомендують розводити з розрахунку 120 г сухого ЗЦМ на 1 л води. За такого розведення 7 л натурального незбираного молока за поживністю відповідає 8 л замітника. Тому багато іно-

земних науковців і технологів сходяться на думці, що така концентрація замала. Вони рекомендують розчиняти 125–150 г сухого замітника у 1 л води, а німецькі дослідники навіть ведуть мову про 160 г ЗЦМ в 1 л. Інакше можна починати розмову про недогдовування телят.

За вибору замітника необхідно відповідально віднестися до його складу. Чим менше у ньому рослинної сировини, тим краще, адже у телят із зовсім ще нерозвиненим рубцем перетравність протеїну з кормів рослинного походження щонайменше на 30% гірша, ніж із кормів тваринного походження. Рослинний жир у таких телят теж перетравлюється гірше, ніж жир тваринного походження. Індикатором наявності кормів рослинного походження у замітнику незбираного молока, є клітковина. Її кількість може коливатися від 0 до 0,7% і більше. Така градація не вказує на якісний чи неякісний замітник, вона потрібна для визначення, який саме замітник застосовувати у певний віковий період. Чим молодша тварина, тим якісніший замітник їй потрібен. Якщо ж теля вже активно споживає комбікорм і добре набирає вагу, то можна використовувати замітник із значною кількістю клітковини. Втім, у перший тиждень життя тварини слід використовувати ЗЦМ без рослинних компонентів, уміст клітковини в якому має наближатися до нуля.

Наявність пре- та пробіотиків, а також органічних кислот у ЗЦМ, звичайно, підвищить його вартість, але це і позитивно вплине на здоров'я теляти, особливо за наявності проблем з чистотою утримання. ◀

Josera.
we care, you grow

ЗАМІННИКИ МОЛОКА ВІД **ЙОЗЕРА** – ЯКІСНА ТУРБОТА ПРО ВАШИХ ТЕЛЯТ

Перевірений,
економічно вигідний
ЗЦМ

Підкислений ЗЦМ,
підходить для
прохолодної випойки

Якість рівня дитячого
харчування, підходить
для годівлі вволю

А Ви вже обрали підходящий
замітник молока від **Йозера**?

www.josera-agri.com.ua

+38 (050) 367 67 65